

COMPETE·GR

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ
ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ (ΠΔΑ)
ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ 2008-2018

ΜΙΑ ΠΡΩΤΗ ΑΝΑΓΝΩΣΗ ΜΕ
ΣΤΟΧΟ ΤΙΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ
ΓΙΑ ΤΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΟΥ

Τα τελευταία 40 χρόνια το Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ¹ χρησιμοποιεί ετησίως μία συγκεκριμένη μεθοδολογία ώστε να αξιολογεί την Ανταγωνιστικότητα των χωρών της παγκόσμιας οικονομίας. Ετσι προκύπτει και η Έκθεση του Παγκόσμιου Δείκτη Ανταγωνιστικότητας (ΠΔΑ) ο οποίος έφτασε να περιλαμβάνει τη σύγκριση 140 χωρών.

Ο ΠΔΑ εξετάζει ετησίως περίπου 120 δείκτες οι οποίοι έχουν ταξινομηθεί σε 12 διαφορετικούς πυλώνες της οικονομίας. Οι δείκτες επικαιροποιούνται προκειμένου να μπορούν να αποτυπώσουν τις εξελίξεις της Παγκόσμιας Οικονομίας σε περιόδους μεγάλων αλλαγών όπως εν προκειμένω με την έλευση της 4^{ης} Βιομηχανικής Επανάστασης.

Βασικό σημείο της σύγκρισης παραμένει η **παραγωγικότητα** δεδομένου ότι αποτελεί την βασική κινητήρια δύναμη της κάθε οικονομίας και προσδιορίζει το επίπεδο ευημερίας της χώρας.

Συγκρίνοντας την πορεία της ανταγωνιστικότητας της Ελλάδας τα 10 τελευταία έτη και κάνοντας στάση στο 2014 βλέπουμε μία συνεχή υποβάθμιση της παραγωγικότητας της χώρας σε πολλούς τομείς που είναι ανεξάρτητοι από την οικονομική ύφεση. Η υποβάθμιση αυτών των δεικτών υπονομεύει το έδαφος για μια βιώσιμη ανάπτυξη, δεδομένου ότι η χώρα δεν υστερεί απλώς ως προς τη βαθμολογική της κατάταξη έναντι των άλλων χωρών (οπότε την υποβιβάζει από τις προτεραιότητες των επενδυτών), αλλά την καθυστερεί και ως προς την ουσιαστική αναβάθμιση και ανασυγκρότησή της.

Κακά τα ψέματα, η Ελλάδα γίνεται ολοένα και λιγότερο ελκυστική, και ουσιαστικά και τυπικά. Βέβαια αυτό αναστρέφεται αν αποφασίσουμε να ασχοληθούμε να το αλλάξουμε όλοι μαζί επί της ουσίας και χωρίς άλλη ολιγωρία.

Κατά τον Ρουμπινί και παραφράζοντάς τον λίγο, η παρατεταμένη οικονομική κρίση όντως δημιούργησε πραγματικά τεράστια εμπόδια και δεν ευνόησε την αύξηση της παραγωγικότητάς της, διότι

α) δημιούργησε τεράστιες στρατιές μακροχρόνια ανέργων, που έχασαν τις όποιες δεξιότητές τους και μαζί την πίστη τους να συνεχίσουν να προσπαθούν και

β) απομάκρυνε τους επενδυτές από τον οικονομικό ορίζοντα της χώρας και μαζί τη χρήση της τεχνολογίας αιχμής από τις κεφαλαιαγορές που τους συνοδεύει.

Αλλά εκτός από αυτό, υπάρχουν και στρεβλώσεις σε όλα τα θεσμικά επίπεδα οι οποίες οφείλονται, ανάμεσα σε άλλα, στην εμμονή στον παλαιό συνηθισμένο τρόπο λειτουργίας, στην εσωστρέφεια και την αποφυγή του ρίσκου, στην έλλειψη εμπιστοσύνης στη διαχειριστική ικανότητα του κρατικού μηχανισμού, με αποτέλεσμα την αδυναμία δημιουργίας αποτελεσματικών συλλογικών οργάνων και συνεργασιών προσανατολισμένων στο αποτέλεσμα.

Η έλλειψη σύγχρονης προσέγγισης στις διαδικασίες αφορά όλες τις λειτουργίες και βέβαια και το δίκαιο, και την εκπαίδευση και τους θεσμούς και τις αγορές (αγαθών, χρηματοοικονομικών υπηρεσιών και αγοράς εργασίας).

---

¹ World Economic Forum

Και βέβαια αυτό επηρεάζει την ικανότητα μιας χώρας να καινοτομήσει συστηματικά και σε βάθος χρόνου, δημιουργώντας ένα πολυεπίπεδο οικοσύστημα φιλικό προς την καινοτομία και την επιχειρηματικότητα, το οποίο ανεξάρτητα από τη μεγέθυνση του ΑΕΠ σε προ κρίσης επίπεδα θα επηρεάζει θετικά και θα προωθεί συστηματικά τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας (της Ελλάδας) και κατά συνέπεια θα ενθαρρύνει το επενδυτικό κλίμα.

Από το 2008 μέχρι σήμερα η Ελλάδα παρουσίασε υποχώρηση της ανταγωνιστικής της θέσης στους περισσότερους πυλώνες με εξαίρεση α) την οριακή βελτίωση της αγοράς εργασίας όσον αφορά ορισμένους συντελεστές κόστους και β) τις υποδομές παρόλο που κι αυτές δε διατήρησαν όλες τις βαθμίδες που είχαν κερδίσει. Αποτέλεσμα ήταν να υποχωρήσει κατά 16 ολόκληρες βαθμίδες από το 2008 που ήταν στην 71^η θέση και να βρεθεί το 2016 στην 86^η. Ακόμη και με τον καινούριο τρόπο αξιολόγησης που εγκαινιάστηκε το 2017 και εγκατεστάθη από το 2018 έχασε 4 ακόμη θέσεις. Το 2017 ήταν στην 53^η θέση και το 2018 έπεσε στην 57^η.

Το 2008 είχε 32 δείκτες (περίπου το ¼ των συνολικών δεικτών) όπου παρουσίαζε ανταγωνιστικό πλεονέκτημα, το 2015 οι δείκτες μειώθηκαν στους 22 και το 2016 στους 18. Η ανταγωνιστικότητα των δεικτών ορίζεται με βάση το 50. Όσοι είναι κάτω από το 50 κατατάσσονται ως ανταγωνιστικοί. Οι υπόλοιποι ως μη ανταγωνιστικοί.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1 - ΟΙ 12 ΠΥΛΩΝΕΣ

	2008	2009	2014	2015	2016	2018
Total Country	71	83	81	86	87	
Basic Requirements²	56	67	74	80	70	
Institutions	70	84	81	81	87	87
Infrastructure	47	42	34	37	38	38
Macroenvironment	103	123	132	131	117	83
Health & Primary Education	41	40	41	46	48	21
Efficiency Enablers	57	59	62	67	77	
Higher Education & Training /SKILLS	43	42	43	45	44	49
Goods Market Efficiency	75	94	89	89	93	63
Labour Market Functioning	116	125	116	114	110	107
Financial Market Development	83	93	131	136	133	114
Technology Adaptation	53	46	36	42	50	57
Market Size	34	39	52	56	58	58
Innovation Factors	66	73	77	70	71	
Business Dynamism	66	74	74	69	73	72
Innovation Capacity	65	79	77	72	75	44

ΠΗΓΗ: ΠΡΟΣΑΡΜΟΣΜΕΝΟ ΑΠΟ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΕΚΘΕΣΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΩΝ ΕΤΩΝ

² Η κατάταξη των Πυλώνων σε αυτόν τον πίνακα έχει ακολουθήσει την κατάταξη που ίσχυε μέχρι το 2016. Η ανάλυση όμως των Πυλώνων έχει ακολουθήσει την καινούρια κατάταξη που ισχύει από το 2018.

Η κατάσταση αποτυπώνεται με μεγαλύτερη ευκρίνεια αν παρατηρήσουμε την εξέλιξη του score³ (την τιμή) του κάθε δείκτη. Κι αυτό διότι η βελτίωση της κατάταξης δε σημαίνει απαραίτητα βελτίωση του score. Χαρακτηριστικό είναι ότι παρόλη τη διατήρηση του score του Γενικού Δείκτη στο 4.00 για όλα τα χρόνια από το 2008 και εντεύθεν, η Ελλάδα έχασε 16 θέσεις, που σημαίνει ότι κάποιες άλλες χώρες βελτίωσαν περισσότερο το συνολικό score των δεικτών τους. Σε ένα περιβάλλον που αλλάζει διαρκώς για να πας μπροστά πρέπει να μην μένεις στάσιμος. Η ταχύτητα λοιπόν αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της ζωής μας, όχι μόνο στην Αλίκη στη Χώρα των Θαυμάτων αλλά και στην Ελλάδα του σήμερα.

Η υιοθέτηση των νέων τεχνολογιών και προσαρμογή των καθημερινών επιχειρηματικών δραστηριοτήτων μας σε αυτές είναι ακόμη ένα παράδειγμα όπου παρόλο που βελτιώσαμε το score των αντίστοιχων δεικτών το 2015 σε σχέση με το 2014 χάσαμε 16 θέσεις επίσης.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2 - Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ SCORES

	2008	2009	2014	2015	2016
Total Country	4.0	4.0	4.0	4.0	4.0
Basic Requirements	4.5	4.5	4.5	4.4	4.6
Institutions	3.8	3.7	3.7	3.8	3.7
Infrastructure	4.3	4.6	4.8	4.8	4.9
Macroenvironment	4.0	3.6	3.3	2.9	3.7
Health & Primary Education	5.8	6.1	6.1	6.1	6.1
Efficiency Enablers	4.1	4.1	4.1	4.1	4.0
Higher Education & Training /SKILLS	4.4	4.7	4.8	4.9	4.9
Goods Market Efficiency	4.1	3.9	4.2	4.2	4.1
Labour Market Functioning	3.8	3.7	3.7	3.8	3.7
Financial Market Development	4.0	3.9	2.8	2.5	2.5
Technology Adaptation	3.9	4.1	4.9	5.0	4.8
Market Size	4.6	4.5	4.3	4.2	4.3
Innovation Factors	3.6	3.4	3.5	3.6	3.6
Business Dynamism	4.0	3.8	3.8	3.9	3.9
Innovation Capacity	3.1	3.0	3.2	3.3	3.3

ΠΗΓΗ: ΠΡΟΣΑΡΜΟΣΜΕΝΟ ΑΠΟ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΕΚΘΕΣΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΩΝ ΕΤΩΝ

³ Score ή τιμή είναι η βαθμολογία που έπαιρνε ο κάθε δείκτης σε μία κλίμακα από το 1 έως το 7 έως το 2016. Αυτή η κλίμακα έγινε 1-100 από το 2017 και γι' αυτό δεν έχουμε συγκρίσιμα στοιχεία για την εξέλιξη των 12 πυλώνων αλλά μόνο για τους επί μέρους δείκτες.

Βασικό συμπέρασμα είναι ότι **η ταχύτητα είναι χαρακτηριστικό επιτακτικής σημασίας** μιας οικονομίας για να παραμείνει ανταγωνιστική.

Μπορεί όμως να τρέξει κάποιος χωρίς εστίαση;

Μάλλον όχι.

Χρειάζεται να εστιάσουμε και να αυξήσουμε και τον δείκτη ανάθεσης αρμοδιοτήτων και τον δείκτη λογοδοσίας, που βρίσκονται πολύ χαμηλά, γιατί μαζί μπορούμε καλύτερα.

Χρησιμοποιώντας τον ΠΔΑ ως εργαλείο χάραξης Δημόσιας Πολιτικής θα αναφερθούμε κατ'αρχήν στις προτεραιότητες ανά πυλώνα για τον Δημόσιο Τομέα. Ως βασικό κριτήριο για τις προτεραιότητες έχουμε επιλέξει τους δείκτες με τη χειρότερη κατάταξη.

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΠΟΥ ΥΠΟΒΟΗΘΑ ΤΗΝ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ

ΘΕΣΜΟΙ – ΥΠΟΔΟΜΕΣ – ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ – ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΕΡΙΒ.

1^{ος} Πυλώνας – Θεσμοί

Μέχρι το 2016 η **Εμπιστοσύνη του Κοινού προς τους Πολιτικούς** έχει υποστεί τεράστια ζημιά (106 από 78) και χρειάζεται άμεση αποκατάσταση προκειμένου όχι μόνο να πάρουμε μία καλύτερη θέση στον ΠΔΑ, αλλά και να γίνουμε πειστικότεροι ως προς τις υποσχέσεις και να πυροδοτηθεί η εκκίνηση για την πολυσυζητημένη αλλαγή νοοτροπίας. Οι πολιτικοί πρέπει να είναι παράδειγμα προς μίμηση και όχι προς αποφυγή. Αυτό δεν έπαψε να ισχύει αλλά από το 2017 έπαψε να αξιολογείται, και εν τέλει αυτό που ενδιαφέρει περισσότερο είναι το αποτέλεσμα που μπορεί να προκύψει από τους πολιτικούς⁴.

Πιο συγκεκριμένα, η αξιολόγηση των θεσμών διαιρέθηκε σε επτά (7) ενότητες, ώστε να μπορέσει να ενσωματώσει συστηματικά το σύνολο των στοιχείων της σύγχρονης οικονομίας μέσα στον ωκεανό της 4^{ης} Βιομηχανικής Επανάστασης. Ο Πυλώνας των Θεσμών πλέον αξιολογεί τους παρακάτω 7 υπο-πυλώνες και συνολικά 20 δείκτες:

1. Ασφάλεια
2. Κοινωνικό Κεφάλαιο
3. Έλεγχοι και Ισορροπίες
4. Αποδοτικότητα του Δημόσιου Τομέα
5. Διαφάνεια
6. Δικαιώματα Ιδιοκτησίας
7. Εταιρική Διακυβέρνηση

Εκτός από δύο ανταγωνιστικούς δείκτες που παρουσιάζουμε α) στις ανθρωποκτονίες (24/140 με άλλες 9 χώρες να είναι 1/140) και β) στη διακυβέρνηση των μετόχων (15/140 με το Καζακστάν να καταλαμβάνει την πρώτη θέση) όλοι οι υπόλοιποι 18 δείκτες δεν είναι ανταγωνιστικοί, δηλαδή έχουν καταταγεί πάνω από την 50^η θέση. Οκτώ από αυτούς μάλιστα βρίσκονται πίσω από την 100^η θέση.

Στο σημείο αυτό θα ήθελα να σταθούμε στο Κοινωνικό Κεφάλαιο⁵ όπου κατέχουμε την 85^η θέση. Αυτό είναι άκρως ανησυχητικό, διότι όταν υπάρχει έλλειμμα στο Κοινωνικό Κεφάλαιο η ευημερία μιας χώρας αργεί ακόμη κι αν η χώρα βρίσκεται σε ανταγωνιστικότερη θέση από την Ελλάδα.

⁴ Από το 2017 δεν αξιολογείται πια αυτός ο Δείκτης, όπως και αρκετοί άλλοι που αποτελούσαν ερωτήσεις της Ερευνας Στελεχών και δε στηρίζονταν σε στοιχεία.

⁵ Το Κοινωνικό Κεφάλαιο αξιολογεί τις επιδόσεις στις τρεις παρακάτω περιοχές: α) την κοινωνική συνοχή και τη δέσμευση (γεφυρώνει το Κοινωνικό Κεφάλαιο); β) την κοινότητα και την οικογένεια ως δίκτυα (δεσμοί με το Κοινωνικό Κεφάλαιο); Και γ) τη Συμμετοχική και Θεσμική Εμπιστοσύνη (σύνδεση του Κοινωνικού Κεφαλαίου).

Και αυτό συμβαίνει διότι υπάρχουν ακόμη ημιτελείς οικονομικές μεταρρυθμίσεις, οι οποίες με τη σειρά τους δεν έχουν ακόμη αντιμετωπίσει με επιτυχία ζητήματα όπως το έλλειμμα λογοδοσίας, τα πολύ υψηλά επίπεδα διαφθοράς και νεποτισμού. Ειδικά στις δυτικές χώρες υπάρχει και η ανεξέλεγκτη πολλές φορές επίδραση των τεχνολογικών εξελίξεων, η οποία δημιουργεί τεράστιες ανισότητες, αλλάζει τη φύση της απασχόλησης, τροποποιώντας τις κοινωνικές συμπεριφορές και τον πολιτικό ακτιβισμό. Ευθύς αμέσως παραθέτουμε τους δείκτες με τη χειρότερη βαθμολογία.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3 – ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΘΕΣΜΩΝ

			2008	2009	2014	2015	2016	2018
		Institutions	70	84	81	81	87	87
	A	Security						
1.15	1.01	Organized Crime	55	56	52	50	55	69
	1.02	Homicide Rate						24
	1.03	Terrorism Incidence						107
1.16	1.04	Reliability of Police Services	80	92	57	54	68	79
	B	Social Capital						
	1.05	Social Capital						85
	C	Checks & Balances						
	1.06	Budget Transparency						90
	1.07	Judicial Independence						78
1.11	1.08	Efficiency of Legal Framework in Challenging Regulations	84	94	86	84	114	127
	1.09	Freedom of Press						61
	D	Public Sector Performance						
1.09	1.1	Burden of Government Regulation	125	129	131	129	130	131
1.1	1.11	Efficiency of Legal Framework in Settling Disputes	90	98	132	130	133	133
	1.12	E-participation						33
	1.13	Future Orientation of the Government						135
	E	Transparency						
	1.14	Incidence of Corruption						52
	F	Property Rights						
1.01	1.15	Property Rights	47	53	86	89	98	107
1.02	1.16	Intellectual Property Protection	42	50	60	61	61	68
	1.17	Quality of Land Administration						135
	G	Corporate Governance						
1.18	1.18	Strength of Auditing and Reporting Standards	56	71	101	105	109	119
	1.19	Conflict of Interest						84
	1.2	Shareholder Governance						15

ΠΗΓΗ: ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΈΚΘΕΣΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΩΝ ΕΤΩΝ

Α. Ασφάλεια: Όσον αφορά τα **Τρομοκρατικά Περιστατικά** είμαστε το 2018 στην 107^η, ενώ μέχρι το 2016 το επιχειρηματικό κόστος των τρομοκρατικών επιθέσεων τοποθετούσε τη χώρα μας σε ευνοϊκότερη θέση στην 59^η θέση σε σχέση με το 2008 που ήμασταν στην 87^η.

Β. Η Αποδοτικότητα του Δημόσιου Τομέα έχει επίσης κατρακυλήσει και σε επίπεδο ρυθμιστικού πλαισίου και σε επίπεδο κυβερνητικών δαπανών. Οι Βαθμολογίες τους βρίσκονται στις πρώτες θέσεις από το τέλος.

Ξεχωρίζουμε τις τέσσερις χειρότερες:

- Αποτελεσματικότητα του Νομοθετικού Πλαισίου να προσβάλλει τους Κανονισμούς 127^η
- Φόρτος Κυβερνητικών Ρυθμίσεων και Κανονισμών 131^η
- Αποτελεσματικότητα του Νομοθετικού Πλαισίου για την Επίλυση Διαφορών 133^η
- Ικανότητα της Κυβέρνησης Προσανατολισμού στο Μέλλον⁶ 135^η

Γ. Δικαιώματα Ιδιοκτησίας

- Ποιότητα της Διαχείρισης της Γης 135^η
- Διακίωματα Ιδιοκτησίας 107^η

Δ. Εταιρική Διακυβέρνηση

- Ισχύς Ελεγκτικών Προτύπων και Χρηματοοικονομικών Αναφορών 119^η

Μέχρι το 2016 η έμφαση δινόταν στην Εταιρική Ηθική τώρα είναι σαφές ότι χρειάζεται ένα πλαίσιο εταιρικής διακυβέρνησης, ώστε να ελέγχονται όλα τα επίπεδα και όλοι οι εμπλεκόμενοι με απώτερο στόχο τη βιώσιμη ανάπτυξη για το ευρύτερο καλό της κοινωνίας.

Ενίσχυση της **Λογοδοσίας** των Διοικητικών Συμβουλίων των Επιχειρήσεων μέσα από την **Ισχυροποίηση των Ελέγχων** (109^η θέση). Ειδικά για τις Ελληνικές Εταιρίες όπου στην πλειονότητά τους είναι οικογενειακές η ευαισθητοποίηση τους απέναντι σ' ένα μη γραφειοκρατικό πλαίσιο Εταιρικής Διακυβέρνησης μόνο καλά θα είχε να προσφέρει.

---

⁶ Αυτός ο καινούριος δείκτης αποτυπώνει τον μέσο όρο των απαντήσεων στην Ετήσια Έρευνα Στελεχών (Executive Opinion Survey) στις παρακάτω τέσσερις ερωτήσεις:

Α) «Στη χώρα σας, πόσο γρήγορα προσαρμόζεται το νομοθετικό πλαίσιο στα ψηφιακά επιχειρηματικά μοντέλα, όπως το ηλεκτρονικό εμπόριο, την οικονομία του διαμοιρασμού, τα fintech, κ.α.»

Β) «Στη χώρα σας σε ποιο βαθμό η κυβέρνηση εξασφαλίζει μία σταθερή πολιτική για το επιχειρηματικό περιβάλλον;»

Γ) «Στη χώρα σας, σε ποιο βαθμό η κυβέρνηση ανταποκρίνεται αποτελεσματικά στην αλλαγή (π.χ. την τεχνολογική, τις κοινωνικές και δημογραφικές αλλαγές, όπως επίσης και στις οικονομικές προκλήσεις αλλά και όσες επηρεάζουν την ασφάλεια;»

Δ) «Στη χώρα σας σε ποιο βαθμό η κυβέρνηση έχει ένα μακρόπνοο όραμα;»

Η Ενίσχυση της Αποτελεσματικότητας της Εταιρικής Διακυβέρνησης στα Διοικητικά Συμβούλια (εισηγμένων και μη εισηγμένων) (108^η θέση) αξιολογείται ως ερώτηση στην Έρευνα μέχρι το 2016.

Ένα κρίσιμο θέμα που αντιμετωπίζουν αυτήν τη στιγμή πολλές Ελληνικές εταιρίες είναι η διαδοχή του ιδρυτή τους. Αυτό αποτελεί ένα σημαντικό θέμα που καλούνται να επιλύσουν τα Διοικητικά Συμβούλια και επιτυγχάνουν όσα έχουν στην πλεοψηφία τους **Ανεξάρτητους Μη Εκτελεστικούς Διευθυντές**.

Στην Ελλάδα όχι μόνο αυτό είναι κάτι αρκετά καινούργιο (ειδικά για τις μη εισηγμένες), αλλά εξακολουθεί να υπάρχει μεγάλη έλλειψη εμπιστοσύνης στην **ανάθεση της Διοίκησης της Εταιρίας σε Επαγγελματίες Managers** (84^η θέση, 3 θέσεις πίσω από το 2016) γεγονός που δυσχεραίνει και την Επιχειρηματική Δυναμική της Χώρας.

2^{ος} Πυλώνας – Υποδομές

Προκειμένου να διεκδικήσουμε μία κομβική θέση στη διακίνηση βιομηχανικών ή άλλων προϊόντων ή να παρέχουμε υπηρεσίες διοικητικής υποστήριξης στα διοικητικά κέντρα πολυεθνικών εταιριών ή να αξιοποιήσουμε τη γεωγραφική μας θέση ως κύριο διαμετακομιστικό κέντρο, από τα λιμάνια της Ανατολής προς τις αγορές της Κεντρικής Ευρώπης, χρειαζόμαστε άριστες υποδομές. Κι αυτές διαιρούνται σε δύο κατηγορίες: α) τις υποδομές μεταφορών (δρόμοι, τραίνα, αέρας, θάλασσα) και β) τις υποδομές κοινής ωφελείας (ηλεκτρισμός και ύδρευση).

Η ποιότητα και πυκνότητα του σιδηροδρομικού μας δικτύου χρειάζεται βελτίωση προκειμένου να υποστηρίξει τα λιμάνια και τη θέση μας ως διεθνές διαμετακομιστικό κέντρο προς τη Βόρεια Ευρώπη και άρα η σημερινή 77^η θέση δεν μας βοηθά. Συνεχής υποβάθμιση 20 θέσεων από το 2008.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4 – Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ

		2008	2009	2014	2015	2016	2018
Infrastructure		47	42	34	37	38	38
Transport Infrastructure							
Road							
	2.01 Road Connectivity Index						63
2.02	2.02 Quality of Roads	52	57	56	59	44	36
Rail							
	2.03 Railroad Density						45
2.03	2.04 Quality of Railroad Infrastructure	57	64	59	62	66	77
Air							
	2.05 Airport Connectivity						27
2.05	2.06 Efficiency of Air Transport Services	39	45	37	43	53	37
Sea							
	2.07 Liner Shipping Connectivity						30
2.04	2.08 Efficiency of Seaport Services	66	74	48	47	52	38
Utility Infrastructure							
Electricity							
	2.09 Electricity Access						1
2.07	2.10 Quality of Electricity Supply	68	65	57	55	54	49
Water							
	2.11 Exposure to Unsafe Drinking Water						17
	2.12 Reliability of Water Supply						37

ΠΗΓΗ: ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΈΚΘΕΣΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΩΝ ΕΤΩΝ

Στο σημείο αυτό χρειάζεται να ρίξουμε μια ματιά στην ανταγωνιστικότητα της χώρας ως προς τα εναλλακτικά δίκτυα ενέργειας και συγκεκριμένα στον **Δείκτη Αποτελεσματικότητας της Ενεργειακής Αρχιτεκτονικής (EAPI)** και ειδικά τον δείκτη που αφορά τις εισαγωγές σε ενέργεια (το 2017 βρισκόμασταν στην 102^η θέση από τις 127).

Άλλες παράμετροι όπως η Περιβαλλοντική Βιωσιμότητα (77^η θέση) είναι κάτι που πρέπει να βελτιωθεί διότι μας στερεί θέσεις και από τον Παγκόσμιο Δείκτη Ανταγωνιστικότητας Τουρισμού και Ταξιδιών⁷.

⁷ Ο Πίνακας με την ανάλυση ανταγωνιστικότητας του Τουρισμού & Ταξιδίων αναφέρεται στον Πυλώνα Αγορές.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5 – Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑ

	2013	2014	2015	2016	2017
Energy Architecture Performance Index	33	42	41	43	38
Economic Growth and Development	14	31	46	50	35
Environmental Sustainability	77	84	64	75	77
Energy Access and Security	51	47	35	33	36

ΠΗΓΗ: ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΔΕΙΚΤΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ (ΕΑΡΙ) ΤΩΝ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΩΝ ΕΤΩΝ

3^{ος} Πυλώνας – Υιοθέτηση της Τεχνολογίας

Κατ' αρχάς να επισημάνουμε ότι πλέον ο τρίτος πυλώνας ενός βοηθητικού για την ανταγωνιστικότητα περιβάλλοντος είναι η Ικανότητα μιας χώρας να υιοθετεί και να εντάσσει τις τεχνολογικές εξελίξεις στην καθημερινότητά της και στην παραγωγή της. Στην 4^η Βιομηχανική Επανάσταση η ικανότητα μιας χώρας να επικοινωνεί και να κεφαλοποιεί την τεχνολογία δεν θεωρείται Καινοτομία, αλλά απαραίτητο στοιχείο για να ξεχωρίσει. Επίσης παρατηρώντας τον ΠΔΑ τα τελευταία χρόνια είδαμε ότι μικρές χώρες όπως η Σιγκαπούρη και η Κορέα ανέβηκαν σε ανταγωνιστικές θέσεις ακριβώς επειδή μπόρεσαν να προχωρήσουν τεχνολογικά.

Η αύξηση των **κινητών ευρυζωνικών συνδρομών** (80^η) αλλά και των **οπτικών ινών** (92^η) συντελεί στην καλύτερη συνδεσιμότητα και συνεργασία μεταξύ των συμμετεχόντων στην αγορά.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6 – Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ ΥΙΟΘΕΤΗΣΗ ΤΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ

			2008	2009	2014	2015	2016	2018
ICT Adoption			53	46	36	42	50	57
2.09	3.01	Mobile Telephone Subscriptions	n/a	37	66	74	80	76
9.07	3.02	Mobile-Broadband Subscriptions	n/a	n/a	72	75	80	80
9.05	3.03	Fixed-Broadband Internet Subscribers	35	37	22	19	17	18
	3.04	Fiber Internet Subscriptions						92
9.04	3.05	Internet Users	52	50	51	54	55	56

ΠΗΓΗ: ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΈΚΘΕΣΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΩΝ ΕΤΩΝ

4^{ος} Πυλώνας – Μακρο-Οικονομική Σταθερότητα

Μέχρι το 2016 αξιολογούσαμε την πιστοληπτική ικανότητα της Χώρας η οποία παρέμενε χαμηλή (108^η) και παρ' όλες τις προσπάθειες παραγωγής πρωτογενούς πλεονάσματος, στηριζόμενοι μονομερώς στα έσοδα και όχι στην περικοπή των δημοσίων δαπανών, δεν καταφέραμε να βελτιώσουμε ούτε και το **Εθνικό Ποσοστό Αποταμίευσης** (121) το οποίο πλήττεται και από το έλλειμμα εμπιστοσύνης που εμφανίζεται στον 1^ο Πυλώνα.

Από το 2017 η προσοχή του Δείκτη εστιάζεται μόνο σε δύο δείκτες: στον Πληθωρισμό και στο Δημόσιο Χρέος. Η Ελλάδα, αλλά και 74 ακόμη χώρες θεωρούνται best performers ως προς τον χαμηλό πληθωρισμό. Αλλά η Ελλάδα έρχεται **99^η όσον αφορά το Δημόσιο χρέος της**, ενώ έχουμε 36 χώρες ως best performers. Είναι κατανοητό ότι μπορούμε και καλύτερα. Η αλήθεια είναι βέβαια ότι το καλύτερα αφορά και τον τρόπο διαχείρισης των δημοσίων δαπανών, αλλά και την αύξηση των Δημοσίων Εσόδων με παραγωγικούς κι όχι φορο-εξοντωτικούς τρόπους.

ΠΙΝΑΚΑΣ 7 – Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΜΑΚΡΟ-ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤΑΣ

	2008	2009	2014	2015	2016	2018
Macroeconomic Stability	103	123	132	131	117	83
3.03 4.01 Inflation	27	42	96	92	57	1
3.05 4.02 Government Debt	127	133	139	137	136	99

ΠΗΓΗ: ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΈΚΘΕΣΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΩΝ ΕΤΩΝ

ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΥΓΕΙΑ- ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ

5^{ος} Πυλώνας - Υγεία

Λόγω προόδου της ιατρικής επιστήμης και της εξέλιξης του Δημογραφικού, ο Πυλώνας αυτός έχει επικαιροποιησει αρκετά τους δείκτες του και στην ουσία ασχολείται μόνο με το Προσδόκιμο Ζωής.

Θεωρώντας ότι η παιδική θνησιμότητα και η επίπτωση μολυσματικών ασθενειών (όπως η ελονοσία και η φυματίωση) στην οικονομία δεν αποτελούν πλέον απειλές, η έμφαση δίνεται στο Προσδόκιμο Ζωής. Δε σημαίνει όμως ότι προβλήματα όπως το AIDS δεν είναι εμφανή στην Ελλάδα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 8 – ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΠΡΟΣΔΟΚΙΜΟΥ ΖΩΗΣ

			2008	2009	2014	2015	2016	2017	2018
4.08	5.01	Life Expectancy	15	20	24	21	21	21	20

ΠΗΓΗ: ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΈΚΘΕΣΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΩΝ ΕΤΩΝ

6^{ος} Πυλώνας – Δεξιότητες

Για να είναι ανταγωνιστική μία οικονομία και να συνεχίζει να είναι βιώσιμη χρειάζεται να φροντίζει να έχει ή να βρίσκει το Ανθρώπινο Δυναμικό με τις κατάλληλες δεξιότητες που χρειάζεται για να παράξει προϊόντα και υπηρεσίες με υψηλή προστιθέμενη αξία. Και αυτά τα χρειάζεται και σήμερα και αύριο, ακόμη κι αν δε γνωρίζει ακριβώς ποιο θα είναι αυτό το αύριο.

Κατά συνέπεια, ο 6^{ος} Πυλώνας χωρίζεται στην αξιολόγηση του υπάρχοντος Ενεργού Δυναμικού (work force) και του μελλοντικού. Και φυσικά εξετάζονται τόσο η εκπαίδευση (input) όσο και οι δεξιότητες (output) που αποκτούν από την εκπαίδευση.

Συνηθίζαμε να εξετάζουμε το ποσοστό εγγραφής στα ΑΕΙ⁸ ως κριτήριο και θα συνεχίσουμε γιατί η πρόσβαση στην Ανώτατη Εκπαίδευση είναι σημαντικό κριτήριο σε μια κοινωνία γνώσης όπως η Ευρωπαϊκή. Αλλά αυτό δεν είναι καθόλου αρκετό για να γίνει ανταγωνιστική η Ελληνική Οικονομία.

⁸ Το 2016 ήμασταν η πρώτη χώρα, όπου είχαμε το μεγαλύτερο ποσοστό εγγραφής στα ΑΕΙ σε σχέση με τον πληθυσμό μας.

Χρειάζεται να βελτιώσει την **ποιότητα του εκπαιδευτικού της συστήματος** (πρωτοβάθμια εκπαίδευση 77^η και Ανώτατη Εκπαίδευση 106^η θέση). Και εδώ αξίζει να αναφερθούμε στις προσπάθειες που πρέπει να γίνουν για την **αναβάθμιση των Σχολών Διοίκησης (79^η)**, αλλά και στην προετοιμασία των εκπαιδευτικών με **ικανότητα κριτικής σκέψης (119^η)** κατά τη διδασκαλία, ώστε οι μελλοντικές γενιές ενεργού πληθυσμού να προετοιμάζονται με την ικανότητα της κριτικής σκέψης, ώστε να μπορούν να ανταπεξέλθουν στις απαιτήσεις ενός άγνωστου μέλλοντος επιλύοντας ολοένα και πιο σύνθετα προβλήματα.

Τέλος, η ποιότητα των **σχολών επαγγελματικής εκπαίδευσης** χρειάζεται επειγόντως βελτίωση (111^η θέση) δεδομένου ότι η Ελληνική αγορά χρειάζεται περισσότερους εργαζόμενους με προσόντα από την Επαγγελματική Εκπαίδευση και όχι από την ανώτατη.

Επίσης, χρειάζεται ενίσχυση των συστημάτων με τα οποία οι εταιρίες εκπαιδεύουν τους εργαζόμενούς τους σε μια αντίληψη Δια βίου Εκπαίδευσης και Δημιουργίας Διαρκώς Απασχολήσιμων Εργαζόμενων ακόμη κι όταν το δεδομένο «Ίδια Δουλειά για μια Ζωή» έχει εκλείψει. Σήμερα είμαστε στην **99^η θέση ως προς το πόσο οι εργαζόμενοι εκπαιδεύονται** όσο εργάζονται.

ΠΙΝΑΚΑΣ 9 – ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΠΑΡΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΜΕΛΛΟΝΤΟΣ

		2018
	Skills	39
A	Current Workforce	
I	Education of Current Workforce	
6.01	Mean Years of Schooling	44
II	Skills of Current Workforce	
6.02	Extent of Staff Training	99
6.03	Quality of Vocational Training	111
6.04	Skillset of Graduates	46
6.05	Digital Skills Among Active Population	72
6.06	Ease of Finding Skilled Employees	52
B	Future Workforce	
I	Education of Future Workforce	
6.07	School Life Expectancy	15
II	Skills of Future Workforce	
6.08	Critical Thinking of Schooling	119
6.09	Pupil to Teacher Ratio in Primary Education	6

ΠΗΓΗ: ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΈΚΘΕΣΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ 2018. ΜΗ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΑ ΕΤΗ

Όπως βλέπουμε και στον παρακάτω πίνακα η Ελλάδα δε θεωρείται μία χώρα που βοηθά τα ταλέντα να μείνουν, αλλά ούτε και προσελκύει από άλλες χώρες, παρόλο που συγκρινόμενη με άλλες πόλεις η Αθήνα παρουσιάζει κάποια προτερήματα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 9Α – ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΑΛΕΝΤΩΝ (GTCI)

	2013	2014	2015-2016	2017	2018
Total Greece	56	50	49	43	42
Input					
Enable	72	62	62	70	75
Attract	92	86	88	57	74
Grow	63	64	54	49	47
Retain	25	30	30	26	29
Output					
Labour & Vocational Skills	80	60	62	40	49
Global Knowledge	51	42	44	33	31

ΠΗΓΗ: ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΈΚΘΕΣΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΑΛΕΝΤΩΝ ΤΩΝ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΩΝ ΕΤΩΝ

ΑΓΟΡΕΣ

ΑΓΑΘΑ - ΕΡΓΑΣΙΑ - ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ - ΜΕΓΕΘΟΣ ΑΓΟΡΑΣ

7^{ος} Πυλώνας – Αποδοτικότητα Αγοράς Αγαθών

Μέχρι και το 2016 ο ΠΔΑ αξιολογούσε την ανταγωνιστικότητα της εσωτερικής αγοράς από το κατά πόσο βάλλεται από **υψηλή έμμεση και άμεση φορολογία** (111^η θέση), αλλά και από την **αδυναμία δημιουργίας φορολογικών κινήτρων στους επενδυτές** (137^η - τελευταία χώρα!). Ο δε αγροτικός τομέας παραμένει εγκλωβισμένος με **υψηλότατα κόστη από την ασκούμενη αγροτική πολιτική** (128^η θέση).

Έτσι, συνεχίζουμε να εισάγουμε σε μεγάλο βαθμό (102^η χώρα) σε σχέση με το ΑΕΠ μας και να έχουμε ένα πλαίσιο κανονισμών για τις ΑΞΕ (άμεσες ξένες επενδύσεις) όχι και τόσο φιλικό (115^η), άρα εν ολίγοις μια αγορά αγαθών και υπηρεσιών που χρειάζεται άμεσα επανεκκίνηση.

Από το 2017 ο δείκτης απλουστεύτηκε συνεχίζοντας να αξιολογεί φυσικά τα φορολογικά κίνητρα προς τους επενδυτές, τα οποία παρουσίασαν μία μικρή βελτίωση (118^η πλέον το 2018) και την πολυπλοκότητα των δασμών που βρισκόμαστε στην 112^η θέση το 2018.

Οι διαδικασίες ανοίγματος μίας επιχείρησης και η γενικότερη ευκολία ή δυσκολία μεταφέρθηκαν σε άλλον πυλώνα που αφορά τη δημιουργία του Οικοσυστήματος Καινοτομίας και θα το αναλύσουμε παρακάτω.

ΠΙΝΑΚΑΣ 10 – ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΑΓΑΘΩΝ

			2008	2009	2014	2015	2016	2018
Goods Market Efficiency			75	94	89	89	93	63
A Domestic Competition								
6.04	7.01	Effect of Taxation on Incentives to Invest	78	99	136	136	137	118
6.02	7.02	Extent of Market Dominance	61	67	62	61	58	50
	7.03	Competition in Services						64
B Trade Openness								
6.09	7.04	Prevalence of Non-Tariff Barriers	32	26	31	55	27	24
	7.05	Trade Tarrifs						23
	7.06	Complexity of Tarrifs						112
	7.07	Efficiency of Clearance Process						48
	7.08	Services Trade Openess						31

ΠΗΓΗ: ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΈΚΘΕΣΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΩΝ ΕΤΩΝ

Ακόμη και στον Τομέα του Τουρισμού που η Ελλάδα το 2016 έκανε ένα εντυπωσιακό άλμα και βρέθηκε στην 24^η θέση, αυτό που τονίζεται από τους διεθνείς παρατηρητές είναι ότι η κατάσταση θα ήταν πολύ καλύτερη αν βελτιωνόταν το **επιχειρηματικό περιβάλλον** (βρίσκεται ακόμη στην **103^η θέση**) και ενισχυόταν η χρήση των τεχνολογιών (πυλώνας 3^{ος}). **Οι τιμές μας** στον Τουριστικό Κλάδο, και πάντα σύμφωνα με τον ΠΔΑ, δε θεωρούνται ανταγωνιστικές δεδομένου ότι βρίσκονται στην **90^η θέση** από τις 136 χώρες που αξιολογούνται.

ΠΙΝΑΚΑΣ 11- ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

	2008	2009	2011	2013	2015	2017
Travel & Tourism Competitiveness Index	22	24	29	32	31	24
Business Environment	61	57	82	98	104	103
Safety and Security	31	47	73	69	57	53
Health and Hygiene	16	19	20	13	9	11
Human Resources and Labour Market	43	44	59	50	45	49
ICT Readiness	39	40	39	33	49	51
Prioritization of Travel & Tourism	1	3	17	28	24	15
International Openness	n/a	n/a	n/a	n/a	25	32
Affinity for Travel & Tourism	39	35	47	55	n/a	n/a
Price Competitiveness	120	114	123	127	113	90
Environmental Sustainability	40	47	68	72	61	39
Air Transport Infrastructure	20	19	19	20	27	26
Ground and Port Infrastructure	46	43	61	58	51	48
Tourist Service Infrastructure	9	5	5	3	12	18
Natural Resources	75	74	61	40	46	32
Cultural Resources and Business Travel	16	23	25	25	32	27

ΠΗΓΗ: ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΈΚΘΕΣΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ & ΤΑΞΙΔΙΩΝ ΤΩΝ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΩΝ ΕΤΩΝ

8^{ος} Πυλώνας – Αποδοτικότητα Αγοράς Εργασίας

Από τις πιο προβληματικές περιοχές ακόμη κι όταν τα πράγματα πήγαιναν καλύτερα για την Ελλάδα. Η αγορά εργασίας ρυθμιζόταν και ρυθμίζεται από τον νομοθέτη που παραμένει πεισματικά προσκολλημένη σε πρακτικές προστατευτισμού και αποκλεισμού μεγάλων ομάδων πληθυσμού και ταυτόχρονα απέχει από τη δημιουργία ενός πλαισίου ασφαλείας και εξέλιξης όλων των συμμετεχόντων στον ενεργό πληθυσμό. Το γεγονός ότι επέδειξε μια οριακή βελτίωση στα χρόνια που εξετάζουμε, δεν απομάκρυνε το Δείκτη και πολύ από τις τελευταίες θέσεις.

Από τις κύριες προτεραιότητες είναι η **ευελιξία στον προσδιορισμό των** μισθών και αμοιβών (110^η θέση) και περισσότερη κατανόηση μεταξύ των εμπλεκόμενων σχετικά με τις συνθήκες της αγοράς, ώστε να **συνεργαστούν αποτελεσματικότερα τα θεσμικά** όργανα εργοδοτών με εκείνα των εργαζομένων (105^η θέση) και οι εργαζόμενοι να έχουν πραγματικά **δικαιώματα** και όχι απλά προστασία (116^η θέση). Η τόνωση της εσωτερικής κινητικότητας (120^η θέση) είναι απαραίτητη, ώστε άνθρωποι και ανοικτές θέσεις εργασίας να γεφυρωθούν και να σταματήσει ο υδροκεφαλισμός της Οικονομίας στην Αττική.

Όσον αφορά την προσέλκυση ή τη διατήρηση των ταλέντων στη χώρα χρειάζεται να δημιουργήσουμε **ένα περιβάλλον που να διευκολύνει τις προσλήψεις**, και θα πρέπει εκτός της ενίσχυσης των Βιομηχανικών ζωνών και των σχέσεων Κράτους-Βιομηχανίας να

σχεδιάσουμε αποτελεσματικότερες πολιτικές δημιουργίας πραγματικών θέσεων απασχόλησης και όχι να επαναλαμβάνουμε επιδοματικές πολιτικές οι οποίες δεν καταπολεμούν την ανεργία (**87^η θέση στις Ενεργές Πολιτικές Απασχόλησης**).

Επίσης, για να μην απομακρύνουμε άλλα ταλέντα είτε στο εξωτερικό είτε στην άτυπη αγορά εργασίας χρειάζεται να αναθεωρήσουμε άρδην τον δείκτη **Φόρου επί Αμοιβών** (Labor Tax 119^η θέση), καθώς επίσης και να βελτιώσουμε τις πρακτικές προκειμένου να αμοιβούμε **με βάση την παραγωγικότητα**⁹ σε όλα τα επίπεδα και κλάδους (111^η θέση). Τέλος, για να προσελκύσουμε από το εξωτερικό και να αυξήσουμε τη συσσώρευση μεγάλης γκάμας δεξιοτήτων και εμπειριών από την παγκόσμια κοινότητα στη χώρα μας ως ανταγωνιστικό πλεονέκτημα, χρειάζεται να ενισχύσουμε την εξωστρέφειά μας με άμεσες ξένες επενδύσεις και κοινωνική κινητικότητα (92^η θέση). Σήμερα όπως θα δούμε και στον Πυλώνα σχετικά με την Ικανότητα να καινοτομήσουμε **Η Διαφορετικότητα στους Εργαζομένους** μας τοποθετεί στην 123^η θέση¹⁰. Ο ήλιος δε προσελκύει από μόνος του την ποιότητα των εργαζομένων που θέλουμε.

Εργαλεία διακράτησης των ταλέντων αποτελούν πρακτικές όπως η συνεργασία μεταξύ επιχειρήσεων (94^η θέση), η χρήση των εικονικών κοινωνικών δικτύων (89^η) και η θέση της Δια-βίου Εκπαίδευσης (89^η θέση) αναπτύσσει το Ανθρώπινο Δυναμικό και δεν αναζητά διεξόδους εκτός χώρας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 12 – ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

			2008	2009	2014	2015	2016	2018
Labor Market Efficiency			116	125	116	114	110	107
Flexibility								
7.04	8.01	Redundancy Costs	40	44	72	69	69	69
7.03	8.02	Hiring and Firing Practices	113	126	91	99	93	97
7.01	8.03	Cooperation in Labor-Employer Relations	120	127	107	105	97	105
7.02	8.04	Flexibility of Wage Determination	128	133	115	122	108	110
	8.05	Active Labor Market Policies						87
	8.06	Workers' Rights						116
	8.07	Ease of Hiring Foreign Labor						43
	8.08	Internal Labor Mobility						120
Efficient Use of Talent								
7.07	8.09	Reliance on Professional Management	94	98	101	95	81	84
7.06	8.10	Pay and Productivity	120	118	103	86	98	111
7.10	8.11	Female Participation in Labor Force	88	91	89	78	78	59
	8.12	Labor Tax rate						119

ΠΗΓΗ: ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΈΚΘΕΣΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΩΝ ΕΤΩΝ

⁹ Η παραγωγικότητα εδώ αφορά και την επιχείρηση και τον εργαζόμενο.

¹⁰ Βλέπε Πυλώνα 12.

9^{ος} Πυλώνας – Χρηματοοικονομικό Σύστημα

Τόσο η Αποδοτικότητα όσο και Αξιοπιστία της Αγοράς αυτής έχει υποστεί τεράστιο πλήγμα στο σύνολό της, τοποθετώντας μας στις τελευταίες θέσεις του δείκτη (114 από τις 140 χώρες).

Θα πρέπει να γίνουν ταυτόχρονες προσπάθειες **ενδυνάμωσης της χρηστής οικονομικής διαχείρισης των τραπεζών** (137^η θέση), ώστε να μειωθεί το ποσοστό των **Μη Εξυπηρετούμενων Δανείων** ως ποσοστό του χαρτοφυλακίου τους (137^η θέση από τις 140) και επίσης άμεσα να βελτιωθεί η **χρηματοδότηση προς τις ΜΜ** επιχειρήσεις (137^η θέση) καθώς και η **διαθεσιμότητα κεφαλαίων επιχειρηματικού κινδύνου (VCs)**, ώστε να τονωθεί και η επιχειρηματικότητα (129^η θέση).

ΠΙΝΑΚΑΣ 13 – ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

			2008	2009	2014	2015	2016	2018
Financial System			83	93	131	136	133	114
A	Depth							
	9.01	Domestic Credit to private sector (% to GDP)	23					
	9.02	Financing to SMEs	137					
8.05	9.03	Venture Capital Availability	75	87	136	135	134	129
	9.04	Market Capitalization (% to GDP)	74					
	9.05	Insurance Premiums	56					
B	Stability							
	Soundness of							
8.06	9.06	Banks	45	70	134	134	134	137
	9.07	Non-performing Loans (% of loan portfolio value)	137					
	9.08	Credit Gap	10					
	9.09	Banks' regulatory capital ratio	93					

ΠΗΓΗ: ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΈΚΘΕΣΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΩΝ ΕΤΩΝ

10^{ος} Πυλώνας – Μέγεθος Αγοράς

Το θέμα με την Ελληνική Αγορά είναι η **μείωση του ΑΕΠ** (συνεχής ραγδαία επιδείνωση). Παρατηρούμε ότι **το μέγεθος της Ελληνικής Αγοράς από το 2008 που κατείχε την 34^η θέση έπεσε στην 58^η το 2018**.

Το επιδεινούμενο **ποσοστό των εξαγωγών** ως ποσοστό του ΑΕΠ της (90^η θέση το 2016) αντικατεστάθη από το 2017 με τις **εισαγωγές** σε σχέση με το ΑΕΠ (89^η θέση από τις 140 χώρες), όπου παρατηρούμε μία βελτίωση αλλά χωρίς να μπορούμε με βεβαιότητα να πούμε ότι είναι κάτι βιώσιμο.

ΠΙΝΑΚΑΣ 14 – ΜΕΓΕΘΟΣ ΑΓΟΡΑΣ

		2008	2009	2014	2015	2016	2018
	Market Size	34	39	52	56	58	58
10.01	GDP	n/a	n/a	51	53	55	54
6.14	10.02 Imports as a Percentage of GDP	n/a	n/a	99	105	102	89

ΠΗΓΗ: ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΩΝ ΕΤΩΝ

ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΣ ΔΥΝΑΜΙΣΜΟΣ - ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ

Η 4^η βιομηχανική επανάσταση τοποθέτησε την τεχνολογία στα προαπαιτούμενα για την επιβίωση των οικονομιών. Η καινοτομία χρειάζεται ένα περιβάλλον όπου να υπάρχουν ορισμένες προϋποθέσεις που ενισχύουν την άμεση σύνδεση της καινοτομίας με την επιχειρηματική δραστηριότητα και να αυξάνεται η προστιθέμενη αξία.

Ο Επιχειρηματικός Δυναμισμός και η Ικανότητα Καινοτομίας είναι οι δύο πυλώνες που συνθέτουν το Οικοςύστημα Καινοτομίας της κάθε χώρας, γι' αυτό και παρατηρούμε ορισμένες πόλεις που έγιναν κοιτίδες καινοτομίας.

11^{ος} Πυλώνας – Επιχειρηματικός Δυναμισμός

Ο δυναμισμός εξαρτάται αφ' ενός από τις υποχρεώσεις και τα βάρη που απαιτεί η διοικητική δομή και αφετέρου από την επιχειρηματική κουλτούρα.

Ο δείκτης «Διοικητικές υποχρεώσεις και βάρη» εξετάζει αυτό που αναφέρει και η Παγκόσμια Τράπεζα λέγοντας «**ease of doing business**», όπου η Ελλάδα υστερεί δραματικά και συνεχίζοντας να είναι η 77^η χώρα ως προς τον χρόνο που απαιτείται για να ξεκινήσει κάποιος μια επιχείρηση. Σε σχέση με το 2016 έχασε άλλες 5 θέσεις που ήταν 67^η και προσγειώθηκε το 2017 στην **72^η παγκοσμίως και τελευταία στην Ευρώπη**¹¹.

Τα πράγματα είναι πολύ χειρότερα όσον αφορά την **επιχειρηματική κουλτούρα** και συγκεκριμένα το κατά πόσο οι εταιρίες αγκαλιάζουν **disruptive ιδέες** (126^η θέση), κατά πόσον υπάρχει **ανάπτυξη των καινοτόμων εταιριών** στην Ελλάδα (120^η θέση) και φυσικά κατά πόσον έχουμε **τη βούληση να αναθέτουμε αρμοδιότητες** (100^η).

ΠΙΝΑΚΑΣ 15 – ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΣ ΔΥΝΑΜΙΣΜΟΣ

		2008	2009	2014	2015	2016	2018
Business Dynamism		66	74	74	69	73	72
A Administrative Requirements							
6.07	11.01 Cost of Starting a Business						45
	11.02 Time Required to Start a Business	56	68	74	77	77	77
	11.03 Insolvency Recovery Rate						80
	11.04 Insolvency Regulatory Framework						28
B Entrepreneurial Culture							
	11.05 Attitudes toward Entrepreneurial Risk						90
11.09	11.06 Willingness to Delegate Authority	94	102	91	90	93	100
	11.07 Growth of Innovative Companies						120
	11.08 Companies Embracing Disruptive Ideas						126

ΠΗΓΗ: ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΈΚΘΕΣΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΩΝ ΕΤΩΝ

¹¹ Ease of Doing Business in Greece, World Bank, 2018 Report.

12^{ος} Πυλώνας – Ικανότητα Καινοτομίας

Τρία είναι τα θεματικά υποσύνολα που διαμορφώνουν την ικανότητα καινοτομίας μιας χώρας.

Το πρώτο αφορά την ποικιλία και την αλληλεπίδραση των εμπλεκόμενων στην αγορά.

Η ανάπτυξη βιομηχανικών ζωνών (cluster development) είναι διαχρονικά η κυριότερη αδυναμία, αλλά χειροτέρευσε πολύ τα τελευταία χρόνια χάνοντας 40 θέσεις **(το 2018 στην 127^η θέση από 87^η το 2008)**, η οποία μαζί με τον ελλιπή επιχειρηματικό δυναμισμό (όπως είδαμε ανωτέρω), μας αφαιρεί θέσεις και από τον δείκτη της διευκόλυνσης επιχειρηματικής δραστηριότητας στην Ελλάδα.

Επίσης, δεν υπάρχει **διαφορετικότητα στο εργατικό δυναμικό** μας δεδομένου ότι δεν είμαστε πόλος έλξης και γι αυτό κατέχουμε **την 123^η θέση** στις 140.

Η **αδυναμία προσέλκυσης** μας στερεί και από δυνατότητες συνεργασίας μεταξύ πολλών και διαφορετικών εμπλεκόμενων (123^η θέση).

Τέλος, η **πολυπλοκότητα και η εξειδίκευση των αγοραστών** έχει χάσει 44 θέσεις από το 2008 και εννέα από το 2016 καταλήγοντας το **2018 στην 94^η θέση**.

ΠΙΝΑΚΑΣ 16 – ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ

		2008	2009	2014	2015	2016	2018
Innovation Capability		65	79	77	72	75	44
A Interaction & Diversity							
	12.01 Diversity of Workforce						123
11.03	12.02 State of Cluster Development	87	99	125	117	121	127
	12.03 International Co-inventions						39
	12.04 Multistakeholder Collaboration						123
B Research & Development							
12.02	12.05 Scientific Publications	77	88	66	67	65	30
12.07	12.06 PCT Patents Applications	37	37	38	38	37	36
12.03	12.07 Company Spending on R&D	101	126	113	90	87	40
	12.08 Research Institutions Prominence Index	77	88	66	67	65	31
C Commercialisation							
6.16	12.09 Buyer Sophistication	50	58	73	71	83	94
	12.10 Trademark Applications						n/a

ΠΗΓΗ: ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΈΚΘΕΣΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΩΝ ΕΤΩΝ

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ

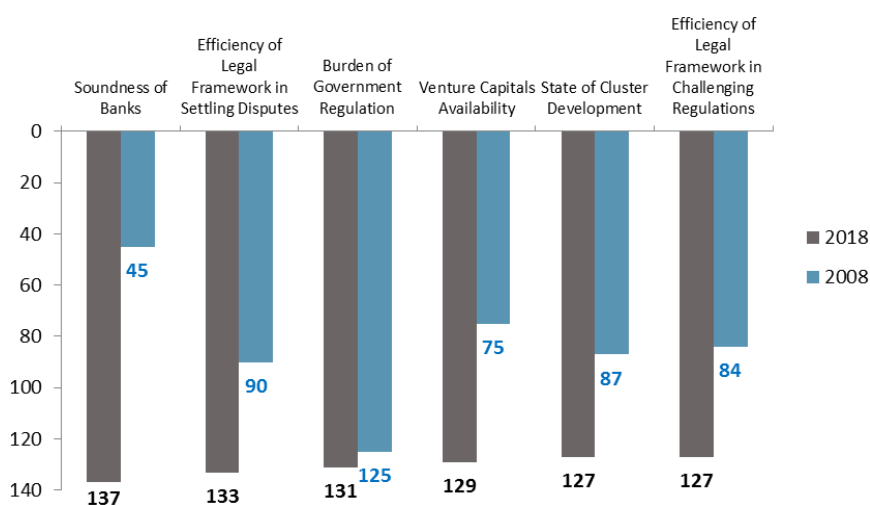
Από την προηγούμενη ανάλυση των 12 πυλώνων προκύπτει ότι χρειάζεται και πρέπει να βελτιωθούμε και ως Δημόσιος Τομέας και ως Ιδιωτικός.

ΠΙΝΑΚΑΣ 17 - ΟΙ 10 ΠΙΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΤΟ 2018, ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΚΑΤΑΤΑΞΗ

Θέση στις 140

Χρηματοδότηση ΜΜΕ	137
Φερεγγυότητα των Τραπεζών	137
Μη Εξυπηρετούμενα Δάνεια	137
Προσανατολισμός της Κυβέρνησης προς το Μέλλον	135
Ποιότητα Υπηρεσιών Διαχείρισης της Γης (κτηματολογία)	135
Αποτελεσματικότητα Νομικού Πλαισίου στην Επίλυση Διαφορών	133
Φόρτος Κυβερνητικών Κανονισμών	131
Διαθεσιμότητα Κεφαλαίων Επιχειρηματικού Ρίσκου (VC)	129
Ανάπτυξη Βιομηχανικών Ζωνών (clusters)	127
Αποτελεσματικότητα Νομικού Πλαισίου στην Αλλαγή Κανονισμών	127

ΓΡΑΦΗΜΑ 1 – ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΠΛΕΟΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΚΩΝ ΔΕΙΚΤΩΝ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΚΑΤΑΤΑΞΗ ΜΕΤΑΞΥ 2008-2018

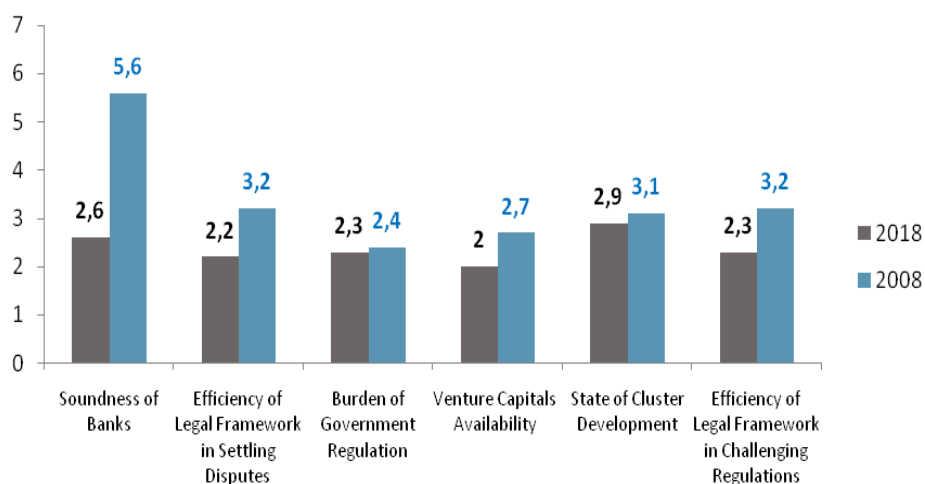

ΠΙΝΑΚΑΣ 18 - ΟΙ 10 ΠΙΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΤΟ 2018, ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ SCORE

1 – 7

Διαθεσιμότητα Κεφαλαίων Επιχειρηματικού Ρίσκου	2,0
Αποτελεσματικότητα Νομικού Πλαισίου στην Επίλυση Διαφορών	2,2
Προσανατολισμός της Κυβέρνησης προς το Μέλλον	2,2
Φόρτος Κυβερνητικών Κανονισμών	2,3
Αποτελεσματικότητα Νομικού Πλαισίου στην Αλλαγή Κανονισμών	2,3
Χρηματοδότηση ΜΜΕ	2,4
Φερεγγυότητα των Τραπεζών	2,6
Ικανότητα Κριτικής Σκέψης των καθηγητών	2,7
Ενεργές Πολιτικές Απασχόλησης	2,9
Ανάπτυξη Βιομηχανικών Ζωνών	2,9

ΓΡΑΦΗΜΑ 2 - ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΠΛΕΟΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΚΩΝ ΔΕΙΚΤΩΝ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ SCORE ΜΕΤΑΞΥ 2008-2018

Οι επιχειρήσεις οφείλουν να εστιάσουν στη δημιουργία μιας σωστής οργανωτικής δομής και να αναπτύξουν συστήματα διαχείρισης της απόδοσης των εργαζομένων, ώστε να γίνουν ελκυστικά στο ταλέντο που τους χρειάζεται για να ανέβουν στην αλυσίδα αξίας παραγωγής.

Χρειάζεται επίσης να αγκαλιάσουν την ιδέα της Εταιρικής Διακυβέρνησης, να εμπιστευτούν και να αναζητήσουν ελέγχους από έγκριτους οργανισμούς της αγοράς, ώστε η ανάπτυξη και μεγέθυνσή τους να είναι βιώσιμες. Ένα ΔΣ που δρα και αποφασίζει με σύνεση σκεπτόμενο

το όφελος όλων των εμπλεκόμενων της αγοράς σημαίνει ότι αναθέτει αρμοδιότητες, απαρτίζεται από Ανεξάρτητους Μη Εκτελεστικούς διευθυντές και εμπιστεύεται τους επαγγελματίες μανατζερς. Τέλος, αλλά όχι μικρής σημασίας οι εταιρίες πρέπει να αγκαλιάσουν την ιδέα να καταρρίπτουν τις ίδιες τους τις υπηρεσίες συχνότερα και να αναζητούν συνεργασίες με διαφορετικούς συνομιλητές από αυτούς που συνήθιζαν μέχρι τώρα αυξάνοντας έτσι τη συνολική τους γνώση.

Όσον αφορά τον Δημόσιο Τομέα και προκειμένου να αυξηθεί ο δείκτης εμπιστοσύνης απέναντι στην ελληνική οικονομία και το χρηματοπιστωτικό σύστημα, χρειάζεται εστίαση στη δημιουργία ενός περιβάλλοντος με στραμένο το βλέμα και το πνεύμα στο μέλλον όπου τόσο η ασφάλεια όσο και η ιδιοκτησία θα προστατεύεται μέσα από τα κατάλληλα νομικά πλαίσια τα οποία με τη σειρά τους θα έχουν προσαρμοστεί στις νέες τεχνολογίες και θα επιτρέπουν και τη σαφήνεια των κυβερνητικών ρυθμίσεων, αλλά και θα δίνουν ένα μακροπρόθεσμο όραμα στην κυβέρνηση. Αυτές οι προσπάθειες θα εμπνεύσουν ένα αίσθημα δικαιοσύνης και σεβασμού στους πολίτες οι οποίοι θα προσδοκούν μια βελτίωση στο κοινωνικό κεφάλαιο και στη διαγενεακή ισότητα και βιωσιμότητα.

Η δημιουργία ενός οικοσυστήματος καινοτομίας εξαρτάται κατά πολύ από την ανάπτυξη μιας πιο απλής διοικητικής διαδικασίας καθώς και από την ενθάρρυνση μιας επιχειρηματικής κουλτούρας ανάμεσα στις διαφορετικές γενιές του ενεργού πληθυσμού. Αυτό θα δημιουργήσει την περιρρέουσα ατμόσφαιρα για ηγεσία χωρίς αποκλεισμούς διαφορετικών εργασιακών ομάδων, θα δημιουργήσει ευκαιρίες για διεθνείς εφευρέσεις από κοινού, την ανάπτυξη βιομηχανικών ζωνών (clusters), συνεργασία ανάμεσα στα Πανεπιστημιακά ερευνητικά κέντρα και τις επιχειρήσεις και τέλος, αλλά εξίσου σημαντικό θα αυξήσει την εξειδίκευση των αγοραστών η οποία πάντα οδηγεί σε υψηλότερης αξίας προσφορές μιας και η ζήτηση πάντα καθοδηγεί την προσφορά.

1. Ταλέντο (διαρθρωτικές αλλαγές και αποτελέσματα)
2. Ευκολία να κάνεις δουλειές (καταργώντας τα διοικητικά εμπόδια και αλλάζοντας την κουλτούρα αποφυγής του κινδύνου)
3. Ανάπτυξη χωρίς Αποκλεισμούς ξεκινώντας από επιλεγμένες αστικές περιοχές έναντι αγροτικών και στις οποίες θα προωθηθεί η διαγενεακή ισότητα και βιωσιμότητα
4. Δείκτης Καινοτομίας

Για αρχή στόχος μας είναι να βρεθούν οι συντελεστές εκείνοι που θα μπορούν να έχουν σημαντικό αποτέλεσμα σε μικρό χρονικό διάστημα και να κεφαλαιοποιήσουμε σε γρήγορες νίκες, ώστε να ενθαρρύνουμε και να κινητοποιήσουμε τους διάφορους εμπλεκόμενους να συμμετέχουν πιο ενεργά, ώστε η ανταγωνιστικότητα πραγματικά να έχει αποτέλεσμα θετικό και στο Κοινωνικό Κεφάλαιο της χώρας και να ελαχιστοποιήσει τις ανισότητες, οι οποίες υπερτονίστηκαν την τελευταία δεκαετία.

Ο δρόμος προς την ευημερία περνά από το δάσος της ανταγωνιστικότητας και χρειάζεται να μείνουμε εστιασμένοι, ευέλικτοι και γρήγοροι μα πάνω απ' όλα να δουλέψουμε όλοι μαζί.